

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya

Números a strassats 20 cèntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM 20
BARCELONA

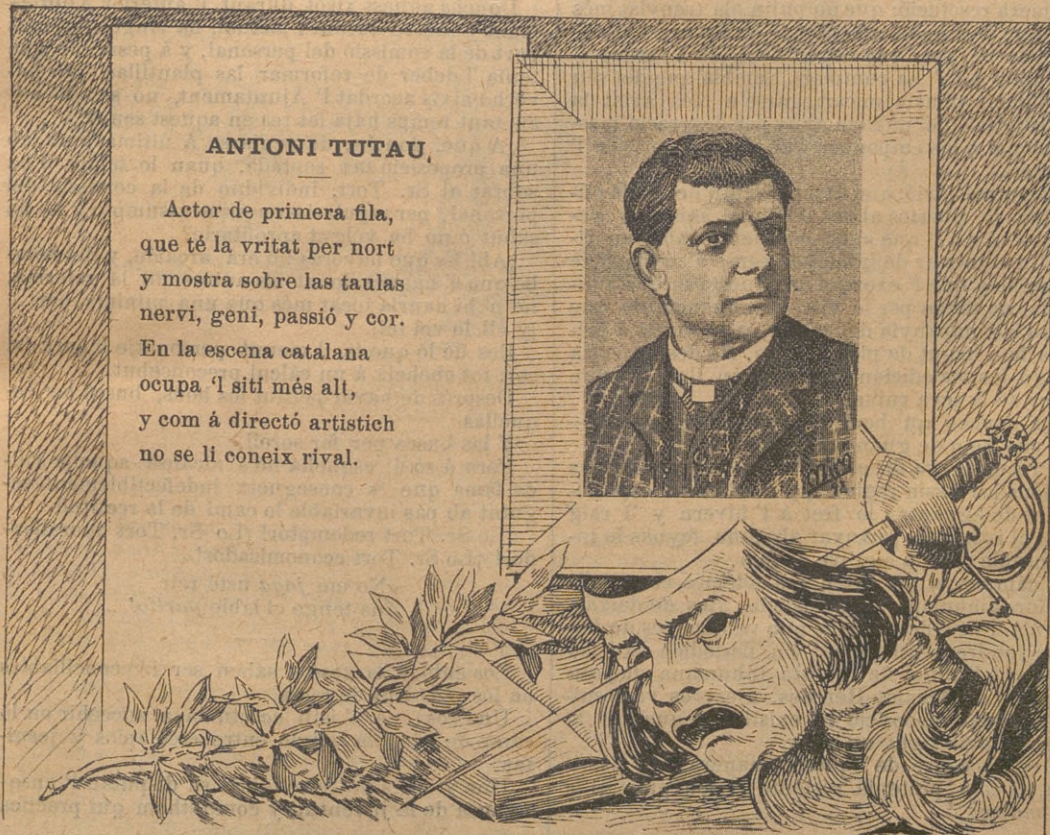
PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT

ANTONI TUTAU,

Actor de primera fila,
que té la vritat per nort
y mostra sobre las taulas
nervi, geni, passió y cor.
En la escena catalana
ocupa 'l siti més alt,
y com á directó artístich
no se li coneix rival.

CRÒNICA

«Com més petita es la nou, més ramó mou.»

Aixó resa un adagi, per lo vist molt natural, com tots los fruïts del arbre de la sabiduria popular.

La nou més petita, en lo cas á que vaig á referirme, ha sigut aquests últims dias l' arcalde ó l' arcaldet interi Sr. Tort y Martorell.

¡Amigo, si n' ha mogut de fressa!

Se llevava cada demati, y mentres se rentava las mans—operació que may resulta inútil quan s' empunya la vara d' arcalde—s' aixiribia tirantse á la carona petits grapadets d' aygua fresca, en Tort y Martorell se preguntava:

—¿Qué farás avuy, *Cavieritu*, perque la prempsa s' ocupi de tú?

Un de sos primers actes ó siga la traslació total de la matansa al Escorxador nou, jo mateix vaig aplaudirlo, per considerarlo digne d' alabansa. *Le petit maire* se va quadrar y conseguí en un tancar y obrir d' ulls lo que 'ls séus antecessor no havian pogut lograr en senmanas y mesos, de donar ordres que no 's complian y de fer esforços que no 's tenian en compte.

Pero á partir de la primera *hombrada*, ja no vaig trobar cap més motiu per demostrarli la méva satisfacció, molt al contrari.

Desde llavoras no ha fet més que extremituts y esforços desesperats perque tothom se fixés en ell. En todas las sévas resolucions, en tots los séus actes s' hi descubreix al primer cop d' ull, la *pose*, ó siga un afany manifest, davant de l' expectativa de tenir que abandonar la Casa Gran, de fer olvidar senmanas y mesos enters de no haver fet res realisant actes d' energia intempestiva y sense ultiers conseqüencias.

Primera resolució: que no pugin als trenvias més passatjers dels que deuen anar en los carruatjes. Aixó está bé, ¿per qué negarho? Pero l' ordre s' ha donat y no s' ha complert. Sembla que del séu cumpliment deuria encarregar-se'n més aviat la bona educació del públich avuy per desgracia massa aficionat á las empentas, que no 'ls agents de l' autoritat.

Segona resolució: que desapareguin de la vía pública tots los puestos ahont se venen mistos y periódichs. Aixó sí que s' ha complert y ab gran rigor. Un centenar de infelissos, sense altre medi de subsistencia que l' exercici de aquesta modesta industria, no tenen per lo vist la influencia de que disposa la companyia del inglés, y de bonas á primeras han hagut de plegá 'l ram. No desitjo contá á ningú las malediccions que haurán llansat sobre l' autor de la séva ruina.

—¿Y donchs, qu' hem de fer?—preguntavan—¿cóm ens hem de guanyar la vida?

—Procurin—va dirlos algú—qu' en las próximas eleccions los fassin regidors, y no tindrán cap necessitat de aguantar lo fret á l' hivern y 'l raig del sol al istiu per guanyar ab prou feynas lo indispensable per no morir-se de fam.

La campanya va extendres además contra 'ls venedors ambulants de periódichs. Res de deixarlos cridá 'l titol dels papers que venian, res de deixarlos vendre ni un paper. Un periódich satirich va donar á l' autor de aquesta inhumana disposició 'l nom d' Arcalde-Herodes. Després va resultar que la tal disposició no existia, y que tot lo succehit havia sigut un error.

¿Y equivocanse de aquesta manera tan llastimosa, es cóm pretenia sostenir lo séu prestigi *le petit maire*?

*
*
*

Casi al mateix temps tractava de acometre grans reformas en la Casa Gran.

Primera disposició: que 's donguin las dimisorias al deu per cent del personal de las brigadas. Un gran número de desventurats que percibian de 9 á 11 rals diaris lo dia que treballavan, llansats al carrer punt en blanc. ¿Per quin motiu? Per fer economias.

Y per fer economias, sens dupte, al passar lo servey de higiene especial al govern civil, los metjes que quedavan excedents, eran colocats en las demés seccions de la casa, perque está demostrat que á la Casa Gran lo únich que falta son metjes. Mermar los sous petits y procurar que no se 'n perdi cap dels grossos; aixís es com se fan las verdaderas economias.

Aixó sense contar los funcionarios que ab carácter de interins ha nombrat lo Sr. Tort, aprofitant-se del càrrech d' arcalde que ha exercit. De aquells volantets disposant que 's colouqui á fulano ó á suto en tal ó qual puesto—sempre per fer economias—de moment no se 'n entera ningú, y aixís se pot fer un favor á un amic, y passar plassa davant del públich de tenir un gran desitj d' economisar... romanos!

¿Y qué dirém de aquella proposició, presentada sense cap requisit reglamentari, suprimint los aments graduals, que 'ls reglaments de la casa concedeixen als empleats, segons los anys de servey que contan?

Ja ho sabria 'l *petit maire* que alló no prosperaria; pero alló era un cop de bombo, y per l' estrépit se pirra 'l Sr. Tort. Ell vol que 'ls que no miran més que la superficie de las cosas, digan:

—¡Amigo!... Si tots los arcaldes haguessen sigut com aquest xicot, que se 'n haurian fet de cosas!...

Donchs aquest xicot, durant l' anterior Ajuntament y també durant l' actual, ha vingut formant part de la comissió del personal, y á pesar de que tenia 'l deber de reformar las plantillas, per haverho aixís acordat l' Ajuntament, no se sab qu' en tant temps haja fet res en aquest sentit.

¿A qué, donchs, despenjarse á última hora ab una proposició tan soptada, quan lo temps li ha sobrat al Sr. Tort, individuo de la comissió del personal, per regularisar aquest assumpto y no ha sabut ó no ha volgut aprofitarlo?

¡Ahl Es que llavoras no era arcalde, y del bombo que s' hagués donat als autors de la reforma, no n' hi hauria tocat més que una mínima part... ¡y ell lo vol tot!

Res de lo que fa 'l menut personatje li surt del cor: tot obeheix á un càlcul preconcebut.

Després de haver perdut los bous, busca las esquellas

Y las busca per fer soroll.

Pero á só d' esquella no s' alcansa aquella sólida fama que 's consegueix indefectiblement seguint ab pás invariable lo camí de la rectitud.

¡Lo Sr. Tort redemptor! ¡Lo Sr. Tort moralisador! ¡Lo Sr. Tort economisador!...

«No me jaga usté reir que tengo el labio *partío*!...

Los gats y 'ls gossos saben ser irreconciliables en los séus odis de rassa.

Una cosa per l' istil acostuma á succehir en lo camp de la santa religió entre escolapios y jesuitas.

Una y altra ordre religiosa se disputan l' ensenyansa de la juventut, y com tothom qui practica

UN VIATJE APROFITAT

—¿Qué 't treuhen de regidor?
 No ploris per xó, Pepito...
 Si no fas cap més raresa
 Jo 't faré *Diputadito*.

un mateix ofici, se fan una guerra desesperada. No sé si al cel, Sant Ignaci de Loyola y Sant Josep de Calazanz, vascongat lo primer y aragonés l'últim, anirán á cops-de-puny y ressonará per aquelles alturas cada *Rediós* que farà tremolar al Esperit Sant; pero lo qu' es los séus fills, ó siga 'ls continuadors de la séva obra, no perden ocasió de jugarse totas las malas partidas que poden.

O sinó aquí vá un exemple:

La Academia calasancia, com lo séu nom indica, es una revista escrita ó inspirada pels Pares de las Escuelas pías. Donchs bé: en son número 28, ocupantse del article que 'l canonge Collell escrigué en lo *Diari de Barcelona* respecte al P. Boil y sos

companys en la Evangelisació de América, ha publicat un escriptor que s' amaga darrera del pseudònim *Un académico*, un article molt interessant, del qual copiém las següents paraulas:

«Diferentas vegadas cita 'l canonge Collell á Fray García de Cisneros, primer Abat de la reforma vallisolejana, com autor del *Ejercitatorio espiritual*. Aquí tenia una ocasió ben propicia pera reivindicar pera Montserrat una gloria de la que injustament lo despullaren. Es universal la creencia de que Sant Ignaci de Loyola va idear en la cova de Manresa lo plan dels *Ejercicis espirituals*, presentant primer que ningú aqueix método admirable pera la reforma de la vida cristiana, que tants elogis ha merescut, que tantas conversions ha operat y tan-

tas ànimes ha santificat. Donchs ara bé: à Montserrat hi existeix encare un exemplar del *Ejercitatorio* en castellà y un altre en llatí, impresos allí mateix, l'any 1500 per l'alemany Luxner, y que demostran d'una manera inequívoca que l'inventor dels *Ejercicios espirituales* no fou Sant Ignaci, sino 'l devot abat Fr. Garcia de Cisneros, à qui va seguir en lo método y moltes vegadas literaument lo Sant Penitent de Manresa. D'aquest llibre ha dit lo P. Florez.—*España Sagrada*, tom. 28, trat. 64, cap. 3.º—lo que à continuació copiem: «Lo llibre dels *Ejercicios espirituales* fou imprez à Montserrat, en l'any 1500, com afirma Argaiz en *La perla de Cataluña*. Ab aquest llibre fou instruhit Sant Ignaci de Loyola quant vingué à visitar aquest santuari l'any 1522, en que comensà la milícia sagrada, deixant la mundana. Haventse impres 22 anys més aviat (quant Sant Ignaci sols en tenia nou d'edat) no pot ser obra del sant.»

¡Jesuitas, à defensarse! ¿Qué li queda à Sant Ignaci si li treuen la gloria d'haver escrit los *Ejercicios*? ¿Y aquell lletrero de las covas de Sant Ignaci que diu que allí va rumiar lo séu llibre 'l fundador de la orde? ¡Ay, ay, ay! Ja tenen rahó 'ls que no volen creure res del que conta la historia. ¿De qui 'ns fiarém, si fins aqueixos sants varóns ens donan garsas per perdius? ¡Sant Ignaci plagiarí! ¡La Companyia de Jesús propagant à grat scient una garrofa, per espay de sigles! ¡Jesús, Maria, Joseph! Vaja, 'l mon está perdut.

P. DEL O.

UNA IDEA FELIÇ

SONET

¡Oh ingrata dona! Al fi farás que anoti en ma historia d'amors ta vil falsia, quan me xasquejas ¡vejas qui ho diria! perque... ahir vareix treurem lo bigoti.

Jo be procuro que ta pensa noti que sols ho he fet per veure si 'm creixia, pro «capellà» tú 'm dius y ab ta manfa fins consegueixes que jo amant singloti.

En sense un teu «jo t'amol» 'l cor se 'm glassa, perdut ja ton amor morir me toca... pró una idea felis per mon front passa;

—¿No 't sembla si faria gran patxoca posat sota 'l meu nas ab molta trassa lo borrisol que tens sobre la boca?...

ANGEL RIUS VIDAL.

HUELGA BENÉFICA

Vostés potser no se n'han enterat; pero estém à punt de tenir una huelga d'un género especialissim.

Una huelga d'apotecaris.

La causa del conflicte ha sigut la qüestió dels sellos.

À la qüenta 'l govern, ab la piadosa idea de fer uns quants quartets més, ha determinat que 'ls senyors farmacéutichs enganxin un sello à cada potinga que despatxin.

¿Van vostés à comprar cinch céntims de pomada canforada? Un sello de deu.

¿Demanan un canonet de cerat simple? Sello al canto.

Lo qual que vindria à resultar que entre las medicinas y 'ls sellos, los pobres malalts se quedarian sense quartos, sense camisa... y sense salut.

Afortunadament, los apotecaris, que à pesar de

tot tenen bons sentiments, han comprés que aquesta exigencia del poder tenia trassas de perjudicarlos en gran manera y han decidit fer un punt de farmacéutich.

Els han rumiat la cosa y han tirat aquests càlculs:

—Si aixó del sello 's compleix al peu de la lletra, la gent avants d'estar malalta s'hi pensarà una mica, y hasta potser determinarà no estarne may. ¿Qué será llavors de nosaltres? No 'ns quedarà altre remey que convertir las farmacias en taulas d'aygua y anis ó en salóns de limpia-botas.

Davant d'aquesta negra perspectiva, los apotecaris s'han mirat ells ab ells, y després d'un moment de reflexió, han exclamat com un sol home:

—¿Resistimnos?

—Resistimnos.

Y desseguida s'han posat à pendre disposicions.

La séva actitud es tan clara com enérgica. No admeten per cap concepte la imposició dels sellos. Ells no tenen lo més petit inconvenient en que se 'n posin hasta en los pans de crostóns y en los xavos de safrá; pero ¿permetre que se 'n enganxin en las ampollas de Rubinat ó en las capsas de pindotas de Bristol? ¡May!

Primer trossejarán los pots de diaquilón y las ampollas d'éter; avants formarán una barricada ab las balansas y 'ls fornillos, y morirán al peu dels morters com uns mártirs de la patria, dispartant pastillas y bebentse tota la aconitina que tinguin en depòsit...

¡No en vá la farmacia es un dels més sólits fonaments socials! ¡No inútilment lo gremi, en la persona de 'n Fabié, ha arribat à ocupar un lloch en lo ministeri!

Una de dugas: ó 'l govern arria velas y se 'n torna à casa ab lo sello entre camas, ó la nació 's queda sense unguents ni polvos compostos.

La entrevista dels apotecaris y 'l administrador del timbre diu que va ser terrible.

L'infelis representant del govern estava sol y sense armas: los enviats dels farmacéutichs duyan totas las butxacas plenas de medicinas.

—¿Qué voléu?—va dirlos lo funcionari públich.

—Volém—exclamaren à coro 'ls apotecaris—que 'l govern revoqui 'l ordre relativa als sellos.

—Pero...

—No hi ha pero que valgui: exigim aixó y estém resoltos à tot.

Un farmacéutich *resolt à tot* es capás d'espantar à qualsevolga. ¡Son tan poderosos los medis de destrucció de que disponan!...

L'administrador del timbre, mortal com nosaltres mateixos; va espantarse y entrá en lo terreno de las negociacions.

—Han de compendre—digué després d'un rato de meditació—que 'l govern va curt de quartos y ha de tréure'ls precisament de las industrias que més donan.

—Que 'n demani als bisbes, que cobran més y no s'han de llevar may à mitja nit per preparar un cordial ó un antiséptic...

—No s'alborotin y fassinme 'l favor de posarse à la rahó Si vostés fössin los únichs gravats ab aquest impost, *santo y bueno*; pero si actualment del sello no se 'n escapa ningú!...

—Aixó son consols de tontos, pero no d'apotecaris.

—Consideréu que 'l govern...

—Lo govern lo qu' es un desagrahit... ¡Tractarnos d'aquesta manera, després de lo que nosaltres fem per ell!

—¿Vostés?

—Sí, senyor; ¿qui ho dupta?... Escolti, ¿no ha augmentat los drets de transmissió d' herencias y 'ls timbres dels testaments?

—En efecte...

—¡Y donchs! ¿No comprén vosté que 'l que hi haji més ó menos defuncions, y per lo tant més ó menos testaments, está á la nostra má? Créguins: que no hi jugui ab nosaltres lo govern, perque si 'ns hi empenyém, li costará cara la broma.

—Fills méus, siga com vulga, jo no hi puch fer res en aquest assumpto: es cosa de Madrid.

—¿SÍ?... Donchs ¡á Madrid!

Y allí ha marxat un destacament del gremi, ab lo propósit de fer tremolar la cort y aplastar completament lo tupé de 'n Sagasta.

¿Qué 'n surtirá d' aquest viatge? ¿Guanyarán los apotecaris? ¿perdrán?

Per lo que puga tronar, la corporació té ja senyalada la séva línea de conducta.

Si 'l govern diu *amen*, continuarán despatxant potingas ab tota tranquilidat, y caygui qui caygui.

Pero si 'ls ministres alsan lo gallo y no volen transgír, llavors la séva resolució está unánimement decidida. Cremarán las naus, com Hernán Cortés.

Es dir, precisament cremarias, no; perque un incendi pot portar malas conseqüencias: tancarán las botigas y 's declararán en huelga permanent, hasta que 'l govern cedeixi ó l' autoritat militar 'ls obligui á despatxar receptas á culatassos.

Si jo tingués una mica d' influencia y sapigués que 'l govern m' ha d' escoltar, li demanaria que per res del món escoltés als senyors farmacéutichs.

¿Qué 's declaren en huelga? ¡Y qué!

¡Aixó es lo que convindria!

Després que s' hi declaraessin també 'ls metjes.

Y ja veurían com los cementiris s' haurían de tancar per falta de parroquia.

Perque—n' estich segur—ab los apotecaris y 'ls metjes en huelga... ¡hauria de ser molt ximple la persona que 's morís!

A. MARCH.

À UNA PUSSA

Ben hajas, si tú d' ella vas fugirne,
puig que 'm vares donar goig y ventura
al veure quan jo menos hi pensava,
los seus panillos.

Ben hajas, sí, mil cops, hermosa pussa,
que á n' ella li vas dar forta picada.
¿Cóm may podré pagarte l' hermós quadro
que 'm vas fer veure?

¿Cóm te podré pagar tan bona vista...
quan tú buscant pitansa vas mostrarme?
¡Si may soch concejal faré erigirne
per tú, una estátua!

Mes ¡ay! si 't va matar en la refrega
descansa, donchs, en pau, pussa estimada;
puig que jo 't cantaré per darté 'l pago
tristas absolts.

Pero si 'n vas sortir victoriosa...
¿per qué?... ¿per qué no tornas á picarla,
que jo més previngut, més bé veuria
sas pantorrillas?

M. SOLÀ.

¡SIS PESSETAS!

¿Quína es la missió de las fondas? ¿Atipar la humanitat?

Pues ara veurán com n' hi ha que la atipan de una manera completíssima.

Exemple: la de...

No: 'l nom me 'l callo. Al fi y al cap Sant Agustí va ser un bon home, y ara com ara gosa de gran autoritat al cel... ¿Quina culpa hi té ell, si li fan fer papers lletjos?

Se presentan vostés en la fonda en qüestió y s' encaran ab l' amo.

—Deu lo guard'. Voldria posar en aquest establiment.

—Bravíssim: son sis pessetas.

—Suposo que 'm donará un quarto bonich y comfortable.

—Sí, senyor: quarto y manutenció, sis pessetas.

—¿Y si un d'ía, ó dos ó tres, deixo de venir á menjar?

—¿Sis pessetas.

—¿Es dir que aquí la consigna...

—Son sis pessetas.

Ab las sis pessetas clavadas al cervell, prenen vostés la porta del quarto que 'l fondista 'ls entrega, y van á instalars'hi.

L' habitació es al extrém d' un corredor. Buscan lo número, fican la clau al pany y al moment que hi donan la volta, se presenta un dependent, que ab una veu de conspirador de comedia 'ls diu:

—¿Ja ho sab?

—¿Qué?

—Son sis pessetas.

Bueno. 'L foraster se carrega de paciencia y 's descarrega dels trastos que porta.

Se renta las mans, se treu la pols del camí y quan ja ha descansat una mica, sent l' avis de dinar.

Mentres menja no passa res de particular. Los plats se succeheixen uns als altres, y l' home, pensant en las sévas cosas, s' olvida de la fonda, del fondista y de la famosa consigna de la casa.

Pero al acabarse 'ls postres, sent una alenada calenta á la orella esquerra, y naturalment, lo foraster se gira per veure de qué 's tracta.

Prop de la orella hi té una boca; la boca del camarer, que ab moltíssima cautela, li diu sonrihent una mica:

—Ja deu tenirho present ¿eh?

—¿Jo?

—Recordi que son sis pessetas.

¡Ditxosas sis pessetas! Al pobre foraster ja li comensan á causar tanta feresa com si fossin sis mil.

Tant, que al vespre, pera evitarse sentir aqueستا canterella, sopa á casa d' uns amichs y no com pareix á la fonda, fins que la nit, ab son negre vel ho tapa tot; inclús las bocas dels fondistas indiscrets.

Però no tothom dorm. Lo sereno del establiment veilla.

Lo foraster entra sigilosament, demana la séva clau, y mentres una má li allarga y un' altra má li planta 'l resplandor d' un fanal á la cara, una veu fúnebre y misteriosa repeteix com un eco amenassador:

—¡Son sis pessetas!...

¿Qué fa 'l foraster l' endemá á primera hora?

Agafar la maleta y mudar de casa.

Ab tanta repetició de *sis... sis... sis*, alló sembla una fonda de *sisos*.

MATÍAS BONAFÉ.

(Valencià.)

I

Tonico es un pollo—rich y acaudalat qu' en sastres y modes—gasta un dineral; pero vist d' un modo—tan exagerat, que sinse saberho,—es en totes parts la caricatura—del home elegant.

Ell tira el florete,—ell monta á caball, júa en lo casino,—va á la Catedral á misa de dotse—com á bon cristià; mes no per ouirla,—sino per mirar á totes les chiques—devotes que van.

Té abono en Apolo;—en lo Principal, fa l' oso á les polles,—cantant per lo baix els números d' ópera,—y está tan cargant que no hiá persona—qu' el puga aguantar.

Puix bé: el personaje—qu' els he retratat, entre atres defectes,—en té ú molt regrán, y es qu' es vanagloria—de lo seu caudal, ab lo que demostra—als propis y extranyes de qu' es, com sospetjen,—tonto de remat.

II

Una nit Tonico,—estant en un ball, li fa l' oso á Carmen,—chica de vint anys, discreta, bonica—y molt agraciá.

—Crégam, Carmeleta,—per vosté penant estich nit y dia,—yo li hu puch jurar.

—Li diu ab veu baixa—si vosté em fa cas, si em vol y en la Iglesia—me dona la má,

millor qu' una reyna—se hu té que pasar.
Soch rich.—Yo soch pobra.—Aixó no li fá.
Soch jove, simpátich,—cumplit, elegant,

pase de mes rentes,—brille en societat, y la qu' en mi es case—de segur tindrà cotxe en la Alamera—pera pasejar, y turno diari—en lo Principal.

—¿Se li ha mort s' agüela?—Sí.—Meu he pensat.
—¿Per qué?—Hu pot supondre,—perque estich mi- que no li fa falta.—Vüllgam per pietat, trant que si en mi se casa—la tinch que dotar en trenta mil duros.—Molt curt s' ha quedat.
—Puix siguen cuarenta.—Pot anar pujant.

—Cincuenta.—¡Home, calle!—¿Vosté s' ha pensat que soch una finca—qu' están subastant? Escolte un concell—y no hu prenga á mal; si té tans de duros—pera colocar, fasas accioniste—del *Banch Regional*, y farà fortuna;—puix pera comprar lo mateix que un' aca,—una chica honrá, ni té prou pesetes,—ni les tindrà may.

III

Pasa un dia y atre,—pasa el temps volant, y Tonico y Carmen,—al cap de deu anys, després de la exena—de la nit del ball, s' encontren un día—en lo Cabanyal.

—Digam y perdone.—Ell li preguntá:

—¿Es vosté Carmela—per casualitat?

—Jo soch Carmeleta,—si no li sap mal.

—Puix ningú hu diria;—¡qu' envellida está!

¡Si no es la mateixa!—¡Cuant ha variat!

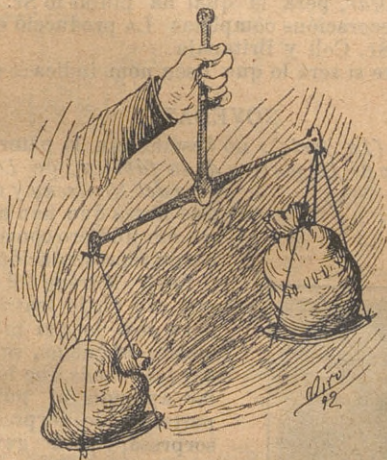
—Puig jo á vosté 'l trobe—lo mateix qu' avans.

—¿De veres?

—Com sona.—Está vosté igual que deu anys arrere;—pero no es estrany; —afexi Carmela—un poquet picá.

—Perque la qu' es pobra—y bonica naix,
en los anys, les penes,—y els dolors de cap,
posible es varie,—y hasta es natural;
¡pero el que naix bestia—no varia may!

J. F. SANMARTÍN Y AGUIRRE.

BROWN SÉQUARD Á BARCELONA

No es que aquest sabí en persona s' hagi establert á Barcelona, però es com si hi fós, perque totes las linfas qu' ell prepara, sápigán y entengan que també las fabriquem á casa nostra.

¡No faltava més! Tractantse de xeringar, aquí n' sabém la prima y no hi pot haver ningú que 'ns pasi la má per la cara.

La *fábrica de juventut* la tenim ja establerta en tota forma, pero la casa encare no ha passat nota de preus, y costi lo que costi, deu ser baratíssima tractantse de linfa testicular ó cerebral. Jo conech

gueto que donará quant tingui per reviscolarse encare que sigui no més que per una temporadeta, y creguin que tota la joventut pansida la veurán fer quá al laboratori, esperant impacients lo xeringasso regenerador.

Ja ho sabéu, calaveras: no escoltéu als metjes quan vos aconsellan abstinencias é higiene. Xaríngasso que te crió y ancha Castilla, que lo demés son trons.

Tota altra classe de malaltia trobará també la sabata en son peu. ¿Cóm s' entén patir de la médula ó dels ronyons, ó del fetje, y entretenirse á fer lo que 'l metje diu, tragantse aquellas aygotas, paperots y píndolas que no serveixen més que per espatllar lo ventrell y fer viure á tota aquesta colla de apotecaris de pou y panxas de granota.

Lo catálech de linfas es verdaderament expléndit, y segóns anuncian, se 'n fabricarán á gust del consumidór y á *petició* dels facultatius iniciats en la moderna ciencia *linfática*.

Aixís com cura malalties individuals, també deu curarne de políticas y socials, y jo proposo ab tota formalitat, que quan mori algún republicá notable, los *Brownistas* vegin la manera de preparar linfa cerebral de aquells patriotas difunts per inocularla als nostres fills y d' aquest modo may per may puguin cambiar de casaca. També convé preparar linfa de honradés, que d' aquesta 'n fá molta falta per acabar de una vegada ab tants doctors Garridos.

Lo descobriment del sabí parisién está vist que dintre de un plasso relativament breu, ha de convertir la societat en un verdader Paradis.

Interinament, lo laboratori del Parch ha creat un arbitre municipal dels més importants, y lo producte líquit, *vull dir, metálich*, de la venta de tanta linfa, estém més que segurs que aixugará en poch temps la deuda del Ajuntament, perque, vaja, lo negoci son quartos á la gorra, segurs.

DOCTOR MANXIULA.

AMOROSA

Com n' estima l' abella
del gay roser
las més bonicas rosas
que 'n treu la mel;
com n' estima l' auccella
del auccellet
las xamosas passadas
de cántichs bells
que prop del niu entona
dels petitets
quan ne despunta l' alba
allá en orient,
aixís també n' estimo
á l' amor meu.

Com no olvida la mare
ja per may més
al fill de sas entranyas
que Deu li pren
per teni 'l entre 'ls ángels
allá en lo cel;
com no pot olvidarse
lo trist ceguet
lo brill de las estrellas
del firmament
que veyá quan tenia
los ulls oberts,
aixís també 'm recordo
del amor meu.

RAMONET R.

PRINCIPAL

Ab lo drama *En el seno de la muerte* doná en Ricardo Calvo una mostra de talent y una proba de modestia, desempenyant l'obra molt bé y atribuint los aplausos del públich al bon recrt que, segóns ell, ha de guardar aquest de son difunt germá Rafel.

La companyia dramática va despedirse dimecres, deixant lo teatro á disposició de la companyia infantil que dirigeix lo Sr. Bosch, la qual donará un curt número de funcions.

LICEO

Ara 'l Gran Teatro ha prés lo punt de caratme-lo, convertintse en una especie de *Gran Buen Retiro*. Mentres per un bon número d' espectadors serveixin las funcions d' excusa per anar á veure y á ser vistos, no cal que l' empresa s' encaparri en preparar alicients, ni tampoch cal que s' arrisqui á corre certas aventuras. ¿Li basta per fer la viu viu ab la subvenció que li donan? Donchs no 's mogui de aquí, y encare que no realisi benefeis, tampoch tindrà grans perduas.

Aixó explica fins á cert punt lo desastre del *Macbeth*, á pesar dels esforços que feu en Blanchart per salvarlo.

L' ópera es de tarifa vella, y la major part dels elements qu' en ella prengueren part, ni tan sols estigueren á l' altura de aquesta tarifa.

Y per variar hem tornat al *Otello* y al *Orfeo*; al *Orfeo* y al *Otello*.

Aixó sí: s' está ensajant lo *Garin*, qual protagonista cantarà 'l Sr. Cardinali, debutant en lo paper de Witilda la Sra. Othon.

CIRCO

No diguém res de aquest teatro, ja que la companyia infantil qu' en ell ha funcionat fins ara, 's traslada al Principal, ó siga al *gueto* dels teatros barcelonins.

Lo Circo si pogués parlar diria:

—¡Malviatje!... ¡Sempre las criaturas y 'ls vells han de anar plegats!

ROMEA

Més que un drama ab tot lo séu desarrollo, es un desenllás de drama, que peca de sòpat y que per lo tant no pot interessar, l' obra del Sr. Escaler titulada *Al peu de la creu*.

Per, altra part ni 'l pensament es nou, ni está bé justificat lo suícidí del protagonista.

Diuen que l' obra es romántica y que 'l romanticisme ho permet tot... «Si es aixís, callo», com deya aquell personatge de 'n Pitarra.

Pero vamos, avuy las corrents del públich no van en aquesta direcció, y es per aixó sens dubte, que 'ls aplausos que ja son de rigor, en tot estreno, no 's descontarán ab una llarga durada per lo que respecta al ensaig dramátich del senyor Escaler.

*
**

S' está ensajant y dindre de poch será posat en escena 'l drama titulat *Pare Torrents*, original del Sr. Martí y Folguera.

TIVOLI

Després de *El país de la olla*, amenisat ab alusions relatives á l' última crísis, que sigueren molt rigudas, se prepara una nova tanda de sarsuela catalana.

Dissapte, estreno de una obra de aparato, titulada *La Mar*, pera la qual ha pintat lo Sr. Chía quatre decoracions completas. La producció es deguda al Sr. Coll y Britapaja.

A veure si será lo que 'l séu nom indica... en fi: la mar!

NOVEDATS

Luisa (La Saeta), no desmenteix la paternitat del autor de *La portera de la fàbrica*, de *La payesa del Montseny* y de altres obras que han alcan-sat un número considerable de representacions.

Lo Sr. Moreno Gil es un gat vell en lo teatro: coneix com lo qui més los efectes escénichs, sab trobar los *truchs* que han de fer aplaudir al públich, portantlo de sorpresa en sorpresa; pero generalment, abusa de aquestas mateixas qualitats, ja que raras vegadas trama y desarrolla las sévas obras ab aquella regularitat, que es la condició més necessaria per despertar l' interés del espectador.

Aixís es, que si m' obligavan á explicar l' argument detallat de *La Saeta*, no sabria per quin cap posarmhi.

Lo únich que sé, es que l' obra ha sigut molt aplaudida, y que, com las

COSTUMS JAPONESAS

Iluminadoras de fotografías

L' HERODES DE LA PLASSA DE S. JAUME

No us espantéu, venedors;
calméu vostras amarguras.
¡Generalment dura poch
la furia de las criaturas!

altras del mateix autor, donarà moltes entradas. Y aixó per la empresa es lo essencial.

Per altra part, l' empresa se mereix aixó y molt més, ja que la producció ha sigut posada ab gran magnificencia. Las decoracions son preciosas: lo derrumbament produhit per una inundació, causa un gran efecte.

Notable es també la decoració del acte tercer, que representa un castell; la del segón quadro del mateix acte, que representa un precipici, y per últim, la del subterrani del últim quadro, en lo qual té efecte 'l derrumbament de que hem parlat avants.

Los Srs. Soler y Roviroza, Urgellés y Chía han donat ab aquestas decoracions una nova mostra del seu talent.

En l' execució 's distingiren las Sras. Mena y Ferrer, y 'ls Srs. Simó, Parrenyo y Virgili. La direcció escénica, confiada al Sr. Tutau, inmillorable.

CATALUNYA

Una vegada més s' ha patentisat que no sempre van de acort los públichs de Madrid y Barcelona al apreciar una obra.

El Organista, que en lo teatro de Apolo doná loch al ruidós escándol de que parlavam en nostre número anterior, ha alcansat aquí un éxit molt satisfactori. Lo llibre, del Sr. Estremera, conté una acció senzilla plena de situacions equivocadas que excitan sempre las riatillas del públich, y en quant á la música, no cal sino consignar qu' es del mestre Chapi. Tres números distints tingueren de ser repetits, distingintse entre ells un preciós *duettino*, que 's farà popular á pesar de ser una obra primorosa y delicada.

En la execució sobressortiren las Sras. Cubas y Méndez y las Srtas. Lasheras y Maza, aixis com los Srs. Palmada, Lasantas y Gimeno.

Total: una nova producció destinada á figurar molt temps en lo cartell.

T. T. T.

LA FONT DE LA ROUREDA

Aixis que lo dia apunta
y l' aucell empren lo vol,
nineta com flors hermosa,
á la font,
á la font de la Roureda
se 'n va á omplir lo cantiró.

Mes la font qu' es lluny del poble,
no resta sola, aixó no:
á la voreta s' espera
guardant bous,
guardant bous que lluny pastoran
jovincel colrat del sol.

Ab l' aygua que hi ha en la pica,
ab l' aygua que raja á doll
¡cóm hi juga la parella
trobant goig,
trobant goig d' omplir lo cantí
y buidarlo tot de cop.

Com la font de la Roureda
voltada está tota d' olms
que atapahits ní un pam deixan
de trespel,
de trespel per ovirlarla,
s' hi pot jugar sens temor.

Jugant, donchs, molt temps passaren
varen passarne molts jorns
pastó y nineta, á la vora
de la font,
de la font... sols... ab lo cantí
y allá, lluny, molt lluny, los bous.

Un jorn al fi, bojejantne
com sempre ab lo cantiró,
sens sapiguer la manera
de cop ¡pom!
de cop ¡pom! se trenca 'l cantí
sens poguer trobarhi adop.

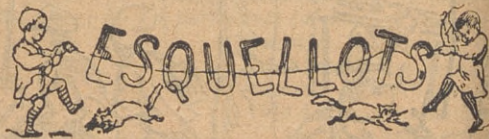
Ab lo cantiret fet trossos
la nineta, quins singlots,
¡quinas penas al mirarne
que 'l pastó,
que 'l pastó d' ella fugia
per no pagá 'l mal tots dos.

Quan l' avia de la nineta
la vegé sens cantiró
é igual que la Magdalena
feta plors,
feta plors, desconsolada,
li parlá aixis ab amor:

— «¡No ploris, filla, no ploris!
» ¡Torna en tú! ¡Torna á ton goig!
» Perque no trenquis mes cantis,
» sempre jo,
» sempre jo seré qui vagi
» á cercar l' aygua á la font.»

Y aixis que lo dia apunta
y l' aucell empren lo vol,
l' avia de l' hermosa nina
va á la font,
va á la font sens cap cuidado
de trencarne 'l cantiró.

LLUIS MILLÀ.

Lo *Diluvi* ha tornat á agafar aquella agulla de cap ab que á falta d' arguments, sol donar punxadas á las personas que no li son simpáticas.

Aixis, després de contar lo temps que 'ls nostres amichs Roca y Roca y Passarell passaren en lo govern civil examinant la Memoria sobre la gestió administrativa del Ajuntament, exagerant lo conte, é insinuant cosas que no existeixen, no s' olvida una sola vegada de consignar que 'l nostre company Roca y Roca escriu á LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

De boca del nostre estimat company hem recullit la següent frasse y textualment la transcribim:

—Més m' estimo que 'm pujan dir sempre redactor de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA, que no redactor del *Diluvi*, ó ex-redactor de *La Imprenta*, ó ex-redactor del *Principado*, ó ex-redactor de *El Telégrafo*, ó en fi, ex-individuo del concell de administració de *La Salvadora*.

La emperatriu de Austria viatja de incógnit per Espanya.

Y trobantse á Andalusia en aquests moments, un periódich de Viena va publicar una noticia alarmanant, la noticia de que una partida de bandolers l'havia seqüestrada.

Es inútil dir que 'l telégrama del periódich vienés ha resultat ser una gofia.

¡Quin desengany per certs autors qu' en aquest assumpto haurian pogut trobar un magnífich argument per una opereta!...

Aquell individu del Ajuntament qu'en la Memoria del Govern civil surt acusat de haver rebut un rellotje d' or, á cambi de certs favors prestats á alguns empleats de la casa, sempre tindrà una ventatja.

Si 'l rellotje marxa bé, podrà saber á quina hora justa 'l varen treure de la Casa Gran.

Y acariciantse la cadena podrà dir, usant la frase de un enginyós escriptor:

—M' han condemnat á leontina perpétua.

Es á dir, perpétua... fins al dia que s' ho tingui d' empenyar.

* *

Pero ¿y no varen regalarli á n' ell mateix uns cuberts de plata?

Alguns asseguran que 'l fa vorescut ab los cuberts no era ell precisament, sino un séu amich.

Tant se val.

Lo posseedor dels cuberts, dirá.

—¡Quina pega! Tot justament ara que tinch cuberts de plata se 'm acaba l' arrós.

La Memoria sobre l' administració municipal está basada, segóns sembla, casi exclusivament en l' exámen de certs expedients, la major part dels quals tenen lo séu origen en las administracions anteriors á l' actual.

S' han anat á buscar ab preferencia errors, descuyts y faltas de requisits en la tramitació dels mateixos.

En cambi 'ls abusos de certs regidors, los merodeigs de aquells raters de que parla 'l *Brusi* y que van escandalisar á tot Barcelona, han quedat exempts de investigació y exámen.

Es molt sensible que no s' haja imprés determinada direcció á las investigacions de l' autoritat de la provincia.

Certas cosas no s' averiguan fullejant papers, sino escorcollant butxacas.

¡Eureka!

Lo célebre Brown Sequard va desarrollant una nova te-

rapéutica basada en inocular als malalts la quita-essencia de la substancia de determinats órganos de animals, segóns la naturalesa de las malalties.

Lo doctor Ferrán va seguint ab molta atenció 'ls experiments del célebre metje francés, y prompte tindrem, si la cosa marxa, que aquí á Espanya 's curarán totas las malalties per aquest nou sistema.

A pesar de tot, jo crech que ab preferencia al moll del os del bou será bo servir un bon bifech ab patatas als que pateixin gana.

LA FLAMENCA

—Aquí á Espanya no 'm respectan ni de mí fá cas ningú... En cambi, si anés á Fransa, ¡tindria cada mussió!

Aixó serà ara y sempre lo més práctic.

A una criatura de sis anys vaig preguntarli di-vendres de la senmana pasada:

—Dígame, nèn, ¿qu' est tú: republicá ó monár-quich?

Y 'm va respondre:

—Avuy que 'ls reys m' han portat tantas cosas bonas, soch monárquich; pero ara que ja las tinch, desde demá mateix tornaré á ferme republicá.

Per aixerrits, divertits y gent de la brometa, ja poden buscar, no trobaran ningú com los indivi-duos de la confraria dels Miquels.

L' altre dia van fer una solemne y devota funció de iglesia en la parroquia de la Mercé, y un cop terminada aquesta, en las golfas de la mateixa iglesia, van conjuminarse un' altra funció de ca-ràcter teatral, tractant de posar en ridícul á n' en Nosedal y á n' en Castelar.

Tot aixó en presencia del rector de la parro-quia.

Aixó es lo que s' ha de fer: per treures lo mal gust de las devocions, un bon tip de xavacanadas.

En la festa infantil que 'l dia de Reys va cele-brarse en lo gran Saló del Palau de Bellas Artes, á despit dels grans esforços que 's varen fer, aque-las orgas eléctricas que han costat á la ciutat la friolera de 27,000 duros, no varen poder funcio-nar.

—¿Per qué no sonan?—preguntava un concu-rrent.

—Perque no manxan—va respondre un vigi-lant.

—¿Y per qué no han de manxar?

—Perque las pobras criaturas aquí reunidas no 's costipin.

A pesar de tot, sembla que las qu' están verda-derament costipadas son las orgas.

Y bén costipadas, á pesar de las receptas que á cada punt presenta 'l doctor Amézua, ab motiu de tenir que procedir á la séva reparació.

¿Per qué serà qu' en moltas iglesias de fora, desde Nadal á Reys colocan un gran enfilay de neulas davant del altar major?

Explicació que dona un dels corresponsals fo-ráns de *La Renaixensa*:

«Ignorant lo significat de tal costúm, he pregun-tat diferents vegadas á las personas més vellas del poble sobre la mateixa, y m' han contestat ha-verla vista sempre y que vol simbolisar las trenyi-nas del estable en que nasqué Jesús.»

¿Qué tal? ¿Qué me 'n diihen de aquesta versió?

A mi, francament, me sembla una explicació molt neuca.

Retallo de un periódich francés la següent bou-tade:

«Influencia del Panamá sobre l' assumpto dels lloguers:

» *Llogater*. —¿Divuit pessetas per un pis de qua-tre habitacions?

» *L' amo de la casa*. —Es ben barato. Calculi si-no lo que han costat á la Companyía del Panamá dos cámaras y un gabinet!...

Apenas lo govern civil s' ha fet cárrech de la higiene especial, ha nombrat desseguida nou perso-nal facultatiu, tirant á recó als metjes que pera prestar lo mateix servey empleava l' Ajuntament. Iguals causas, produheixen idéntichs efectes.

Lo torn dels partits ha de correspondre al torn dels metjes de la prostitució.

Lo mateix vent fá voltar als dos torns.

Lo Pare Coloma, autor de *Pequeñeces*, está ma-lalt, haventli prohibit los metjes que durant al-gúns mesos se dediqui á traballs literaris.

Com ningú ignora, *Pequeñeces* es una novela carregada de veneno.

¿No seria fácil que 'l célebre jesuita, á copia de remugar sas especials inspiracions s' hagués enve-nenat?

L' altre dia, uns bromistas s' entretenian en ple-na Rambla, aplicant sobre la cara de las noyas macas, un quant plé de fum d' estampa.

A primers de sigle se feya ja aquesta broma; pero sols lo dia de Ignocents.

¿Cóm se concebeix que á últims de sigle hi haja encare qui intenti ressucitarla?

¿Será que 'ls sigles, al igual que las personas, al ferse vells se tornan criaturas?

Han observat los habituals lectors de *La Dinastía*, que desde que 'ls conservadors no manan, aqueix periódich publica sols ab llargas intermiten-cias, certa secció titulada, *La mesa de «La Dinastía»*, en la qual donava exquisits menús y exce-lents receptas per confeccionar certs plats.

Se coneix qu' en la cuyna conservadora s' han acabat los comestibles.

La *Dinastía* no volentregarse á perillosos exer-cicis.

En una paraula: la *Dinastía* no vol fer denteta.

Un quiento, género inglés.

Sir William Picudilly arriba ab un cotxe de llo-guer al Port de Brighton, ahont s' embarca per probar un yacht que s' ha fet construir.

Ab la pressa y 'l trasbals s' olvida del cotxe de lloguer y del cotxero: s' embarca en lo yacht, y á tota vela s' allunya mar endins.

¿Qué feya entre tant lo cotxero?

Res enterament: lo cotxero 's quedava esperant.

* *

Passá una senmana, passá un mes, transcorre-gué un any: Sir William no tornava, y 'l cotxero ferm allá mateix.

Havia obtingut permis del municipi per cons-truhirse una barraca; y al peu de la barraca s' co-tava sempre 'l cotxero ab la pipa á la boca y 'l fuet á las mans. Mentres tant lo caball anava en-greixantse qu' era un horror.

Per últim, un dematí 'l guayta del port senyala la arribada del yacht de Sir William, que després de donar la volta al mon tornava á Inglaterra.

La primera persona ab qui 's topá al desembar-car sigué 'l cotxero.

Sens manifestar la més mínima sorpresa, ex-clamá:

—*All right!*... ¿quánt vos tinch de donar?

Lo compte s' elevava á quinze mil pessetas.

* *

Sir William ompla un taló, 'l dona al cotxero, i pujant al cotxe exclama:

—Cap á casa méva á la carrera.

Al arribar á casa, ja s' havia ficat á dintre, quan lo cotxero 'l crida, dihent:

—Sir: ¿y la carrera del Port á aquí?

—Es veritat: dispenseu—diu l' imperturbable inglés.

Y li posa á las mans un parell de *schellings*.

Un cas original.

¿Qui dirian que ha enviat al arcalde de Madrid una instancia demanantli una plassa d' arcalde de barri?

Una senyora.

No se 'n rignin. L' aspiració del bello sexo ja fá temps que s' encamina á invadir las atribucions del sexo fort.

Si á casa séva son ja tantas en número los que portan las calsas ¿per qué no n' hi ha de haver alguna que aspiri además á empuñar la vara?

Algú dirá:

— Los cárrechs públichs se donan sols als polítichs.

Y la solicitant de Madrid tal vegada podrá respndre:

— Donchs á mi 'm toca de dret, perque soch sogra: es dir *mamá política*.

Lo mestre Suppé está gravement malalt.

¿No saben qui es en Suppé?

L' autor de *D.ª Juanita*, de *Bocaccio* y de una infinitat de operetas, que ab tot y haverse sentit tant, lo públich no s' ha cansat encare de aplaudirlas.

Suppé es un mestre vièns, digne de haver nascut á Paris, li falta no obstant l' elegancia, pero l' indole de la séva música no la necessita. Neté prou ab ser tan ruidosa y tan en extrem animada.

¿No es veritat que produheix condol lo considerar que un home que ha fet riure tant, estiga avuy adolorit, bregant ab una enfermetat incurable, tal vegada en las garras de l' agonía?

Aquests homes aixerits que ofegan ab lo séu bon humor las penas de la humanitat, haurian de viure eternament.

Suposa un periódich que alló que ha dit en Julio Ruiz de ferse frare, no es més que una broma de aquest despampanant sarsuelista.

Y al efecte recorda una anécdota que suecehi precisament en la nostra ciutat.

Julio Ruiz formava part llavoras de la companyia Arderius, y feya temps que solicitava un augment de sou. Lo director de la companyia feya 'l desentés. Un dia en Ruiz li ensenyá una carta que

figurava ser escrita per la séva mare, demanant que li envies fondos. Ni davant de aquella carta 's vá conmourre 'l Sr. Arderius.

— Está bé—digué en Ruiz—aquesta nit mateixa 'm suicidaré.

Y en efecte: terminada la funció, en lo quarto de 'n Ruiz soná un tiro. Tothom corregué allí: la porta estava tancada per dintre. Feu esbotzada, y extés á terra jeya l' actor sobre un bassal de sanch.

Gran consternació entre tots los presents. L' Arderius s' estirava 'ls cabells, lamentant que 'l no haverli aumentat lo sou hagués sigut la causa de la mort de aquell home.

En aquest punt en Julio Ruiz s' aixeca y 's posa á ballar sobre 'l bassal de sanch que no era sanch, sino mangra.

NOTAS ARTÍSTICAS

PAISATJE DE J. MASRIERA

Lo camí vell

! Las bromas del célebre autor cómich solen ser com la mostra. Si 's fá frare, lo dia que professi, será capás de arremangarse 'ls hábits y posarse á ballar un can-can davant del altar major de la iglesia. Com si ho vejés.

Un senyor reunia á casa séva alguns amichs sens altre objecte que passar la vetlla estirant l'orella al gat.

Estant assegut davant de la taula y en lo moment en que 'l banquer tombava una carta, vá acostárseli per darrera un séu criat y li vá dir dissimuladament:

—Senyor, per Deu: no prengui aqueix envit.

—¿Y á tú qué t' importa?—vá preguntarli 'l seu amo.

—Jo ho crech que m' importa... Recordis sino que totas las nits que pert me dona una pallissa.

Un advocat troba un dia á un amich de infancia que havia seguit la carrera de mestre y 'l convida á esmorsar.

Lo mestre accepta 'l convit immediatament.

Ja son á casa del advocat; ja están asseguts á taula, y ja menjan... es á dir: lo mestre no menja, devora.

—Home:—li diu l' advocat—¿sabs que reparo que menjas per set?

—¿Qui t' ho ha dit?—pregunta 'l mestre.

—No m' ho ha dit ningú: massa que ho estich veyent.

Lo mestre aclarint lo concepte:

—Has dit que menjo per set, y en efecte: feya set dias que no havia tastat res.

Dos subjectes que van pél carrer en direcció oposada, si l' un depressa, l' altre mes, topan ab tanta forsa que ab una mica més s' ensorran mútament una costella.

—¡Animal!—cria l' un.

—¿Y vosté?—replica l' altre ab mal-humor.

—Jo... també.

Y segueix lo séu camí.

A casa de un adroguer.

Entra una criada montanyesa y diu:

—Fassi 'l favor de donarme una lliura de sucre.

—¿De quin lo vol?—pregunta 'l dependent.

—No sé: es per un malalt: dónguimel de aquell que fassi suar mes depressa.

Un jove presuntuós deya á un literat:

—Un servidor de vosté, aquí hont me veu, he llegit molt; pero molt.

Resposta del literat:

—No son aquells que menjan més los que están mes sans y robustos, sino 'ls que paheixen millor.

Un avaro 's resisteix á comprar un barret per assistir á la boda del seu fill.

—Aquest encare pot anar—diu sempre.

—Pero, no digui aixó, papá: lo sombrero que porta té ja més de nou anys.

—Vaja, bé: 'n comprarém un altre.

Y dirigintse á casa del mateix sombreroer ahont nou anys enrera havia anat á comprar aquell tarrot, li diu ab ayre de triunfo:

—Vaja, ja 'm torna á tenir aquí un' altra vegada!

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—*Co-bar-di-a*
- 2.ª ID. 2.ª—*Ma-ti-as*
- 3.ª ENDEVINALLA.—*La lletra i.*
- 4.ª TRENCA CLOSCAS.—*El músico de la murga*
- 5.ª ROMBO.—

F
T I A
T I G R E
F I G U E R A
A R E N A
E R A
A

- 7.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Eufrosina*
- 8.ª GEROGLIFICH.—*Qui més deu, mes pó té.*

XARADA

I

EN UN BALL DE MÁSCARAS

—Adeu *Hu-dos* ¿no 'm coneixes?

—No ho sé pas... no tinch l' honor...

si 't traguessis la careta...

potse encare...

—Fa vent noy.

—Donchs acóstat una mica

que 't veuré de més aprop.

—Be, no allargis tant los brassos.

—¿Que tal vegada tens por?

Ara si que m' has fet riure:

vaja, digas, que més vols

—Ja veurás, dom lo bras, dona.

—Aixó si que costa poch...

si no manas altra cosa....

—¿Vols vení á fer resupó?

—Mil gracias ara me 'n deixo.

—No m' has fet poch de favor.

—Mira dem una volteta

mestrestant pel corredór

y t' explicaré un romanso

que crech t' agradará molt.

—Apa doncas ja t' escolto

vevam que 'm dirás de nou

—T' has fixat ben bé en aquella

qu' has ballat los rigodons.

—¿Que potser voldrás dir una

que vesteix un dominó?

—Just, home: dech avisarte

que hi tens compromis molt fort

—¿Que tal volta ja es casada?

—Que te de ser 'cap de mort

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu -Apartat, número 2.

COLECCIÓN DE LIBROS ESCOGIDOS
 Á TRES PESETAS TOMO

1.—<i>La Sonata de Krentzer</i>, por Tolstoy. 2.—<i>El Cabecilla</i>, por Barbey d' Aurevilly. 3.—<i>Marido y mujer</i>, por Tolstoy. 4.—<i>Recuerdos de mi vida</i>, por Ricardo Wagner. 5.—<i>Dos generaciones</i>, por Tolstoy. 6.—<i>Querida</i>, por Goncourt. 7.—<i>El ahorcado</i>, por Tolstoy. 8.—<i>Humo</i>, por Turguenef. 9.—<i>Las Veladas de Midan</i>, por Zola. 10.—<i>El Principe Nekhli</i>, por Tolstoy. 11.—<i>Renata Mauperin</i>, por Goncourt. 12.—<i>El Dandismo y Jorge Brummell</i>, por d' Aurevilly. 13 y 14.—<i>Jack</i>, por Daudet. 15.—<i>En el cáucaso</i>, por Tolstoy. 16.—<i>Nido de hidalgos</i>, por Turguenef. 17.—<i>Estudios literarios</i>, por Zola. 18.—<i>Miss Rowel</i>, por Cherbuliez. 19.—<i>Mi infancia y mi juventud</i>, por Renán. 20.—<i>La Muerte</i>, por Tolstoy. 21.—<i>Germinia Lecerteux</i>, por Goncourt. 22.—<i>La Evangelista</i>, por Daudet. 23.—<i>La Novela experimental</i>, por Zola. 24.—<i>Un corazón sencillo</i>, por Flaubert. 25.—<i>El Judío</i>, por Turguenef. 26.—<i>La Tema de Juan Tozido</i>, por Cherbuliez. 27.—<i>Mis memorias</i>, por Stuart Mill. 28 y 29.—<i>Estudios Jurídicos</i>, por Macaulay. 30.—<i>Mis oídos</i>, por Zola. 31.—<i>La casa de los muertos</i>, por Dostoyuski.	32.—<i>Nuevos estudios literarios</i>, por Zola. 33.—<i>La novela del presidio</i>, por Destoyuski. 34.—<i>El Sitio de Sebastopol</i>, por Tolstoy. 35.—<i>Estudios críticos</i>, por Zola. 36 y 37.—<i>Historia del descubrimiento y conquista de América</i> por Enrique Campe. 38.—<i>El sitio de Paris</i>, por Daudet. 39.—<i>Martin Alonso Pinzon</i>, por José María Asensio. 40.—<i>Amores Frágiles</i>, por Cherbuliez. 41.—<i>Memorias de Enrique Heine</i> 42.—<i>Estudios de antropología criminal</i>, por E. Ferri. 43.—<i>Casa de muñeca</i>, por Enrique Ibsen. 44.—<i>La Elisa</i>, por Goncourt. 45.—<i>Antropología y psiquiatria</i>, por Lombroso. 46.—<i>Novelas del lunes</i>, (cuentos), por Daudet. 47.—<i>El Rey Lear de la Estepa</i>, por Turguenef. 48.—<i>Los Cosacos</i>, por Tolstoy. 49.—<i>Tres mujeres</i>, por Saint-Beuve. 50 y 51.—<i>El Naturalismo en el teatro</i> (las teorías y los ejemplos), por Zola. 52.—<i>Iván el imbécil</i>, por Tolstoy. 53.—<i>Los Aparecidos Hedda Gabler</i>, (dramas), por Ibsen. 54.—<i>Eugenia Grandet</i>, por Balzac. 55.—<i>Hamillete de cuentos</i>, por varios autores. 56 y 57.—<i>Memorias íntimas</i>, por Renán. 58.—<i>El pesimismo en el siglo 19</i>, por E. Caro. 59.—<i>Cartas de mi molino</i>, por Alfonso Daudet. 60.—<i>Un desesperado</i>, por Iván Turguenef. 61.—<i>La Faustin</i>, por Edmundo de Goncourt.

NARCÍS OLLER
LA FEBRE D' OR
 Tres tomos en octau.—Preu: 9 pessetas

TAPAS ESPECIALS PER ENCUADERNAR
 LA ESQUELLA DE LA TORRATXA
 Preu: UNA pesseta

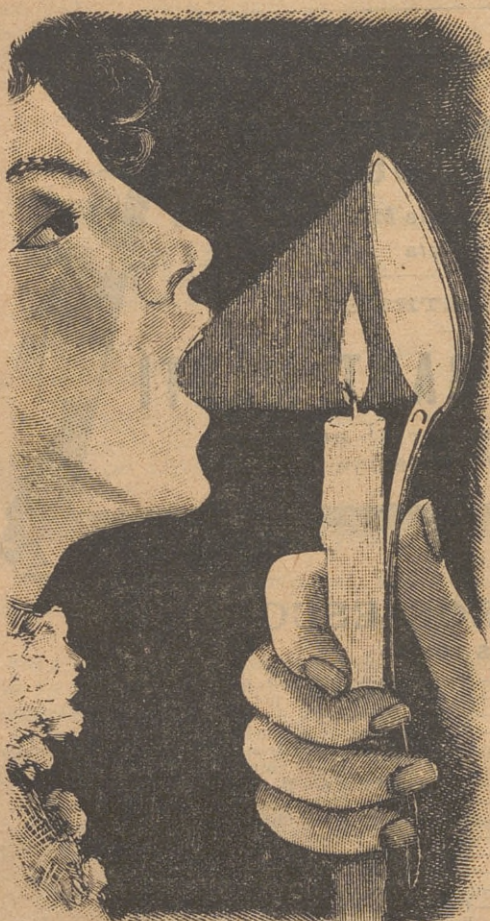
TRATADO PRÁCTICO DE ELECTRICIDAD EN GINECOLOGÍA
 Por el Dr. EGBERT H. GRANDIN, traducida por el Dr RAMÓN MARTÍN GIL
 Precio: 5 Ptas. ☉ Obra ilustrada con 72 grabados en electrotipia. ☉ Precio: 5 Ptas.

DANZA DE MONOS POR MANUEL MATOSES
 (ANDRÉS CORZUELO)
 Ilustración de A. PONS
 Precio: 3'50 pesetas

Muy pronto aparecerán
NUESTROS MILITARES

NOTA.—Tot hom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en llibransas del Giro Mutuo, ó bé, en sellos de franquig al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrà à volta de correu franca de port. No responem d' extravios, no remetent además 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebalxas.

DISTRACCIÓNS CASULANAS

MIRALL BUCAL BARATO

Ara que hi ha tantas criatures malaltas d' enfermetats que obligan á inspeccionals'hi la garganta, aquest entreteniment pot ser molt útil.

Basta sols una cullera de plata, ben brunyida, y una espelma. Lo pacient obra la boca, li posan la cullera al davant, en la posició que 'l dibuix marca; iluminan lo fons de la cullera ab la espelma, y l' interior de la boca 's veurá completament clá, permetent fer l' exámen de la garganta ab la major perfecció y sense molestia per part del malalt.

si espera encar que compleixis
lo teu jurament d' amor
Li vas fer una partida
con se 'n fan pocas al món.
y la pobra está que trina
pensant qu' es *hu-quart* ton cor.
Si m' has comprés de qui parlo
procúrali algún conhort
puig está tan exaltada
y es tant *total* de debó,
que si perdes l' esperansa
de som nom quedá en bon lloch
fora capás de tirarse
un *ters-prima* al mitj del front
puig per fé una etzagallada
creu no li *dos quart* valor.
Ab aixó, j' estás al tanto
advertit quedas de tot;
pensa que serás la causa
qu' en la terra hi haja un bort.

J. SALLEUTA&.

II

Es ma *primera* vocal,
consonant es ma *segona*,
tersa-quarta nom de dona
y veuras en mon *total*
un carrer de Barcelona.

J. SNEROLL.

ACENTÍGRAFO

Lo fill del senyor Sever,
que juga molt bé al billar,
ab lo *total* de jugar
dona *tot* á sa muller
si en lo joch lo va á buscar.

DIUMENJE BARTROLA.

TRENCA-CLOSCAS

MAGINA NART
CALELLA

Formar ab aquestas lletras lo titul de una hume-
rada en dos actes y en vers.

UN REUSENSE.

FILLAS DE EVA

Fot, Swicke.—Viena

Las perlas del seu collar
podrán ser falsas, tal volta;
mes ¡que 'n son de preciosísimas
las que té dintre la boca!

Barcelona.—A. López Robert, impresor.—Asalto 68.